

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre . . . 6 „
negyedévre . . . 3 „
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.

Hirdetés ára:

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: Egyházi ének- és zenepártoló egyesület. (Payr Sándor.) — A választási rendszer kérdéséhez. (Sass János.) — Belföld. —
Vegyesek. — Pályázatok.

Egyházi ének- és zenepártoló egyesület.

Ilyen van most alakulóban a dunántuli kerületben.

Üdv a kezdeményezőknek s ezek élén Kapi Gyula, soprani igazgató úrnak, ki már az alapszabálytervezetet is a kerület elé terjesztette, ez pedig a chorálkönyvet szerkesztő bizottságnak adta ki tárgyalás végett. Biztató jelenséggül szolgál, hogy már tagok is jelentkeztek.

A tervezett egyesület legjobban fogja maga magát ajánlani, ha kitűzött célját és választott eszközeit megismerhetjük.

„Az egyesület célja: a dunántuli á. h. ev. egyházkerület védelme alatt az evang. egyházi énekügyet felkarolni, a kántorképzést fejleszteni, az egyházi zene iránti érdeket ápolni s mindezek által az evang. istentiszteletet emelni. E végre az egyesület

„a) anyagilag gyámolítja az új orgona vagy harmonium beszerzésén fáradozó evang. egyházközségeket, azok számára ott, a hol szükségét látja, egyházi zenealapot teremt s annak gyarapításáról gondoskodik;“

„b) bizottsága útján tanácssal szolgál az egyházi zene bármely ágában hozzáforduló egyházaknak;“

„c) figyelemmel kíséri s anyagilag is támogatja a kerületi tanítóképzőkben az egyházi ének- és zeneoktatást;“

„d) jutalmakkal tünteti ki a kerületi tanítóképzőknek az egyházi zenében és énekekben legjárta-sabb növendékeit s az egyházkerület legjelesebb énekvezetőit;“

„e) egyházi zeneműtárral látja el az egyházme-gyei tanítóegyesületek könyvtárait;“

„f) arra törekszik, hogy az egyházmegyei tanítóegyesületek az egyházi zenét és éneket is műveljék s hogy az egyházközségekben egyházi énekkarok szerveztessenek;“

„g) ha anyagilag megerősödik, egyházi zenemű folyóiratot ad ki a kerület kántortanító számára.“

Ime, egyik életrevalóbb gondolat, mint a másik.

Mindegyik pontja egy-egy égető szükségén akar segíteni egyházuunknak. Eszményekért lelkesülő s e mellett gyakorlati szakférfiú lelke szól a tervezet minden sorából.

Csak még két pontot szerettem volna ott látni a részletesen megjelölt munkaprogrammban, u. m.

h) az egyesület a magyar evang. egyházi énektan (hymnologia) elveit (minthogy e részben az idegen nemzetiségű dallamok miatt még nagy az ingadozás) megfelelő elméleti munkában kifejti és megállapítja és ilyen tárgyú munkának kiadását elősegíti;

i) egy a jelenkor vallásos szükségletének megfelelő, irodalmi színvonalon álló és szigorúan a zenei követelményekhez szabott új magyar énekeskönyvnek szerkesztését és kiadását anyagi és erkölcsi eszközökkel támogatja.

A tervezet többi pontja is: ügykezelés, vagyonygyűjtés (az évi tagsági díj 1 frt) stb. igen józan, gyakorlati érzékre vall.

És nem szabad visszarettenni a kivitel nehézségeitől sem. Mai napig bármiféle új egyesület alapítói mint idealisták felett csak mosolyogni tud a világ, a taggyűjtőket pedig, mint veszélyes betörőket, félve kerüli. De éppen abban áll a társulati életnek áldása, hogy egyeseknek csekély áldozatával nagy czélokot szolgálhat. Erősen hiszem, hogy e téren is meg lehet törni a jeget. A kiáltó szükség lesz ezen egyesületnek a megteremtője.

Nagy a panasz protestáns istentiszteleteinknek ridegsége miatt. E bajt érezve református atyánkfiai is megmozdultak már és több tért követelnek templomukban az egyházi zenének. Ők teszik ezt, a kiknél egykor Geleji Katona István nemcsak a „figurás énekét és szerszámos muzsikát“ tartotta illetlennek az isteni szolgálathoz, hanem az orgonáról is azt mondta: „Jobb volna azokat a nagy tömlőjű furujákat és sok süvöltőjű fuvókat, a hol vagy-nak is, a templomokból kihányni és a kovácsok műhelyébe adni.“ Annál inkább kell nekünk, kik e részben ily merev álláspontot soha sem foglaltunk

el s a kiknek Luther, mint kiváló zenész, az egyházi zene művelését szent kötelességünké tette, az üdvös reformot sürgetnünk. Tudjuk, hogy Luther a zenét a theológiával mily közeli viszonyban állónak tartotta s látni sem akart olyan papot, a ki énekelni nem tud.

És az első századokban, mikor az egyházi ének még hódító fegyvere volt a reformatiónak, sokkal több gondot fordítottak ősünk az egyházi zenére. Régi énekes könyveink azt mutatják, hogy a liturgia gazdagabb, változatosabb volt, gyülekezet és a kórus felváltva énekeltek. A csepregi régi híres iskola vezetőjének a XVI. században collaboratora volt, ki a kórusnak viselte gondját s reggel a primát, este a vecsernyét énekelte diákjaival. A soproni egyház adstans ifjakat tart iskolájában teljes ellátással, hogy azok az istentiszteleteken énekeljenek. A 3-ik gymnasiumi osztály tanára cantor, a negyedik osztályé succentor nevet visel. Egy 17. századbeli leczkerendben az „exercitium musicum“ heti négy órára van felvéve. Az egyház Regensburgba is küld ki ifjakat, hogy magokat ott az orgonajátékban és zenetudományban kiképezzék. A győri egyháznak a 18. század első felében is, a mikor pedig egyházainkkal együtt az énekügy is nagyot hanyatlott, két kántora volt, magyar és német. Pilárik Istvánról írja Stromp, hogy ezen jeles papunk kiváló zenész is volt, egyházi ének- és zenekarokat szervezett és szerepeltetett az istentiszteleteken. 1649-ben a trencsényi vártemplomban például szép nyolczhangú motettet zenekisérettel adtak elő. Az orgona mellett a hangszeres zene is szerepelt. Sőt túlságba estek már az egyházi zene művelői, úgy hogy a rózsahegyzi zsinat 1707. megtiltotta a templomi zenével üzőtt visszaéléseket.

Nem ártott volna, ha legutóbbi zsinatunk is kiterjeszkedik az egyházi ének- és zenetügyre. Neki az elhanyagoltság ellen kellett volna határozatot hoznia. Ma a műérzék és műízlés más, mint a 16. században volt és sajnos egyházi téren ezt nem akarjuk figyelembe venni, sőt kevesebbet teszünk, mint akkor tettek.

Városi egyházakban ma már nem igen szokás, nem is igen tudnak énekelni. A hívek jó része künn ácsorog az ének alatt s csak a prédikációra szállinközlik be. Némelyik egyházban botrányosan kevés dallamot ismernek. Az uri osztály resteli a nagy formátlan énekeskönyvet magával vinni, nem akar szenteskedőnek látszani. Othon az uri lakokban sem igen találni énekeskönyvet. S ha valamiképen mégis beletekintettek ebbe az ismeretlen tartományba, akkor valami ósdi, izléstelen kifejezésen akadnak fenn és jól mosolyognak rajta. Ez nem épít, hanem ront. Vannak már, kik érzik e bajt, de csak fehér holló az olyan „nyájas ismeretlen“ mint a ki pl. 5000 frt. alapítványt tett Budapesten az egyházi ének emelése céljából.

A falusi nép még énekel. De hogyan? Bemenőre felállva orgonaszó nélkül énekelnek egy izléstelen, tekervényes, hangjegyekre alig szedhető valamit. Azután a többi éneket is oly elnyújtásokkal, nyaka-

tekert változatokkal és sülyedő vontatottsággal énekelik 10—12 versszakon is át egyfolytában, hogy ez már megbotránkozató. Ulyanok is akadnak, a kik a czifra közjátékokat vele dudorázzák az öreg orgonistával. Ilyen éneklést hallottam én már több, nem utolsó egyházunkban, a melyben szép számú intelligencia is van. Nem csuda, ha ezek nem kívánnak részt venni az ilyen éneklésben, a rendes templomjárók pedig kifáradva az ének alatt, már a prédikáció elején Kis Áron szavai szerint: „A szent tizenetnek — Subájok ujjából puha ágyat vetnek.“

És az ilyen félszepségekhez szívósan ragaszkodik a nép. Illetékes szakférfiaktól hallottam a panaszt, hogy fiatal tanítók ilyen viszonyok között, a helyett, hogy reformátorként lépnének fel, képesek mind arról lemondani, a mit az iskolában choralkönyvből tanultak s a gyülekezeti (talán az öreg tanító által is védelmezett) különlegességekhez alkalmazkodni.

Szóval, sok a baj. Éneklésünk elhanyagolása kiforgatja istentiszteletünket evangéliomi protestáns jellegéből. Nálunk a pap nem áldozó, ki eleget tesz a népért: hanem tevőleges részt kell venni a cultusban minden hívőnek. És a gyülekezetnek épen az éneklésben van legtöbb szerepe az istentiszteletben. Sőt szükséges volna művészi liturgikus formák felelevenítése által a hallgatóknak közreműködését ki- szelíteni és rendes egyházi énekarok által a templomi szolgálatot élénkebbé és változatosabbá tenni.

A művészi éneklés vonzóbbá tenné templomi összejöveteleinket. Már pedig bármennyire hangsúlyozzuk is méltó okokból a pastoralis és belmissiói tevékenységet, ezek mellett a nyilvános templomi vallásgyakorlatra mégis első sorban kell gondot fordítanunk. Ez a hitéletnek ünnepi nyilvánulása. Itt vagyunk mi egy ház, a közösség tudata és áldása itt nyilvánul, itt gyűjtetnek és innen áradnak szét a szellemi erők.

Az evang. istentisztelet építő erejének emelése célja a fentebbi egyesületnek is, azért méltó a pártolásra. Hinni lehet, hogy a dunántuli kerület, a melyben e mozgalom megindult, nem fogja mostoha gyermekének tekinteni ezen egyesületet sem.

Tudva azt, hogy egyetemes egyházunk mily hosszadalmas eljárással szokott valamely ügyet magáévá tenni, azt sem kifogásolhatjuk, hogy ez egyesület eleinte csak a dunántuli kerületre kíván szorítkozni. De méltó dolog volna, hogy más kerületek is kövessék a jó példát.

Payr Sándor.

A választási rendszer kérdéséhez.

E kérdést, mely egyházunk jövőjére nézve sokkal nagyobb fontossággal bír, mint talán gondolják azok, kik felvetették, két szempontból kell különösen figyelembe venni.

Először azt kell jól megfontolni, hogy tanácsos-e egyházi szervezetünkbe egy teljesen új, eddig ismeretlen és szokatlan intézményt illeszteni be, mely tagadhatlan, hogy hiven őrzött elveinkkel ellentét-

ben áll s korlátozza azon jogát hiveinknek, melyet eddig soha senki kétségbe nem vont.

Mert hiszen nem arról van szó, hogy autonómiánkat terjeszszük ki szélesebb térre, hanem arról, hogy azt a rendszert, mely protestáns elveinkkel s nemzeti alkotmányos érületünkkel nagyon jól összhangzik és a mely eddig — a legújabb kor visszaéléseit nem számítva — czélszerűnek, helyesnek bizonyult, egy oly rendszerrel váltsuk fel, mely az autonómiát némi szűkebb keretre szorítva a központi hatalom fejlesztését mozdítja elő. Ennélfogva Span-nagel József érvelése, miszerint az autonómiának is vannak határai, tulajdonképp teljesen céltévesztett s nyitott ajtón dűnget. Még helytelenebb az a következtetés, miszerint jelenleg se lévén a választás teljesen szabad, mert qualificatiohoz van kötve, jogosan lehet a választás szabadságát még jobban korlátozni. Ilyen módon következtetve azt is mondhatnók, hogy mivel hiveinktől bizonyos hitczikkék elismerését követeljük s így nálunk nincs teljes lelkiismeret-szabadság: tehát egy szép napon azt is joggal követelhetjük, hogy Mária szeplőtlen fogantatását vagy a coelibatust is behozzuk. A társadalmi élet mindig együtt jár bizonyos törvények korlátaival, csak a vad népek teljesen szabadok; de ez a korlátozottság senkinek se ad jogot arra, hogy annak határait szűkebbre huzza.

De hát nem arról lévén szó, hogy az autonómiát szélesebb keretbe foglaljuk, szükségtelen bizonyítgatni, hogy e keret határait a végtelenségig kitolunk nem szabad. A felett gondolkodjunk tehát csak, hogy okos dolog volna-e a jelenleg fennálló autonómiát szűkebb térre szorítani.

E kérdésre vonatkozólag hivatkozik Farkas Géza az első keresztyén gyülekezetek példájára, a mely épen az autonomia mellett bizonyít, mivel tudjuk, hogy az első keresztyén intézményekből a monarchikus, absolutistikus püspöki rendszer fejlődött ki. De az is bizonyos, hogy az emberiségnek mind állami mind egyházi élete gyermekkorában tündös volt az a rendszer; azonban ma, a felvilágosodottság és az egyéniség korában nem mehetünk azon intézményekhez vissza. Azt hiszem, senki nincs köztünk, ki helyesnek tartaná s óhajtaná, hogy az az egyeduralmi rendszer nálunk meghonosodjék.

Abból se lehet következtetni a felsőbbtség kinevezési jogára, hogy az elbocsátás joga ma is kezében van. Az elbocsátás fegyelmi eljárás és bíraskodás két peres fél közt. És ha lehetetlen azt megengedni, hogy e peres esetekben az egyik peres fél ítéljen a másik fél felett, ebből csak nem következhetik az, hogy a választás is a felsőbbtség jogkörébe tartozik. Különbzen azt is lehetne állítani, hogy mivel a házaseleket is bíróság választhatja csak el, ennél fogva a bíróság van hivatva a házasulandókat is összeválogatni.

Hivatkozás történt a német birodalom protestáns közönségére. Nagyon elhiszem, hogy ott a kinevező rendszer mellett boldogul él a nép s jól érzi magát a papság. Azonban oly népet, mely 1848-ig az

alkotmányosságot híreből sem ismerte, példaként állítani oly nép elé, mely absolutistikus rendszert ezer éves fennállása óta soha nem látott — az ötvenes évek alatt nem magyar intézmények szerint éltünk — azt gondolnám, nem lehetséges.

Semmit se bizonyít a magyarhoni ev. ref. egyház példája sem. Először azért nem, mivel itt a rendszer hatását még nem ismerjük, Farkas Géza szavaival élve „ilyen intézménynél több idő szükséges annak kiismerésére“; másodsor azért nem, mivel azon egyház életét nem fogadhatjuk el mintaképnek, melynek kebelében halasi események mennek végbe, s a mely egyház értesülésem szerint leghálásabb tért nyit a nazarenizmus terjeszkedésének.

A tehetségek fejlődését és haladását a korlátozott választási rendszer nem hogy előmozdítaná, sőt határozottan akadályozza. E pontnál Farkas Géza „a két felfogást merőlegesen állítja egymással szembe.“ Hiszen arról szó sincs, hogy valakit „üstökénél fogva akarjunk közkatonából hadvezérré tenni.“ Hanem arról beszélünk, hogy egyházunk és az illető gyülekezetre nézve melyik nagyobb baj: az-e, ha a gyülekezet az egyenlő képzettségű, egyformán méltó jelölt közül a fiatalabbat választja, vagy az, ha a szeretett, tehetséges, de fiatal lelkész a törvény korlátai folytán mellőzni kénytelen s azon idősebbek közül köteles választani, kiknek egyike se felel meg az ő igényeinek. Ha előfordul a szabad választás mellett az az anomalia, hogy a gyülekezet az oda való idősebb lelkész helyett a fiatalabb és nem oda való választja, a korlátozott választási rendszer mellett viszont az az eset fordulhat elő akárhányszor, hogy a gyülekezet olyan egyént kénytelen választani, a ki nem kell se testének se lelkének. Megjegyzem egyébiránt, hogy tapasztalataink szerint minden kiváló lelkészünk elsőrangú gyülekezetben fejezte be pályáját s alig van arra eset, hogy valóban tehetséges és igazán papi lelkületű pásztorunk alsóbbbrangu gyülekezetben öregedett volna meg. És ha egyházi hatóságaink e téren is igyekeznek tekintélyüket, befolyásukat nem hierarchikus, hanem főpásztori módon és lelkülettel érvényesíteni, ezután se lesz vagy csak igazán kivételes esetben erre példa.

Az új intézmény behozására felhozott indokok közt nincs tehát egy sem, melyet aggodalom nélkül lehet elfogadni. Nem lehet tehát czélszerű épen a mai korban, mikor mindenfelé, minden téren a népjogok minél teljesebb érvényesülését óhajtják, olyan újítással lepni meg népünket, mely őt eddig háborítlanul élvezett jogaiban korlátozza.

De talán vannak az előléptető rendszernek oly áldásai, melyekért veszély nélkül áldozhatunk valamit elveinkből és elvárhatjuk, hogy népünk is jó szívvvel hozzon érte áldozatot. Azt reméljük tudniillik e rendszertől, hogy megszünteti majd az annyira elharapódzott s egyházi életünk szennyfoltját képező korteskedéseket és papjaink anyagi helyzetén segít.

Tekintsük tehát e szempontból a kérdést, vajjon elérjük-e vele az óhajtott czélt. Képzelmünk bele ma-

gunkat a helyzetbe, hogy a gyülekezet három teljesen ismeretlen egyén közül köteles választani. Mi alapon, azt bajos megmondani, de valami alapon mindenesetre megkezdi mind a három, vagy legalább az ő embereik a korteskedést. S miután az egyének teljesen ismeretlenek, a capacitálásnak, félrevezetésnek, mindenféle ármánynak csak még tágabb tere nyílik, mikor ismerős egyének közt esik meg a választás, kikhez a nép érzelmi vonatkozásokat is táplál. Ha vannak most is már a képviselő választások fertelméihez hasonló papválasztások, azt hiszem nem nehéz belátni, hogy az előléptető rendszer mellett minden papválasztás teljesen azonos jelenségek mellett fog végbemenni, a minőket jelenleg a képviselő választásokból elég jól ismerünk. E tekintetben tehát bizonyos, hogy nem értünk czélt.

A másik czél tekintetében se leszünk sokkal szerencsésebbek. Ha most az kelt elégedetlenséget, hogy fiatal ember hébe-korba gyorsabban kerül nagyobb egyházba, a szabad választást korlátozó rendszer mellett meg bizonyosan az lesz a panasz, hogy a fiatalabb és esetleg nagyobb családú lelkészek azért nem juthatnak előre, mivel a nagyobb gyülekezetben ülő talán családtalan, vagy oly öreg lelkész nem akar kihalni, ki gyermekei nevelését már befejezte. Van köztünk valaki, a ki elhigye, hogy az a fiatal lelkész, ki teljes életében az előbbrelépés csábító tüneményeit tartotta szem előtt, e körülménybe könnyebben belenyugszik, mint az a lelkész, ki csak hivatásáért, hivei lelki üdvéért és nem jutalom reményében dolgozik, a korlátlan választások esélyeibe?

Azután nem szabad szem elől téveszteni, hogy milyen szellemet nevel ez az előléptető rendszer papjainkba. A ki érdeklődik a dolog iránt, tekintsen csak be nyílt szemekkel a hivatalnoki életbe, e tapasztalatok bizonyára azon meggyőződésre vezetnek, miszerint e rendszert a protestáns egyházba behozni nem szabad. Kifejtettem ezt e lapok 1893. évi 40. és 46. számában, szükségtelen ismételnem. Annyi bizonyos, a papság általában véve nyerne vele; mivel egyrészt tekintélyes, hatalmas papi hatóságunk, másrészt alázatos, engedelmes papi osztályunk fejlődnek ki. Apage! Nekünk nem feltétlen engedelmeskedő, hanem hajthatlanul független lelkipásztorokra van szükségünk. In hoc signo vicimus, in hoc signo vincemus!

A választási visszaéléseket kétségkívül meg kell szüntetni; de nem rendszabályok által, melyek ilyen esetekben soha célhoz nem vezetnek, hanem apostoli pásztorkodással, melynek sikere biztos. Ha lelkészeink és nevezetesen hatóságaink nem az irodából, hanem egyéniségükkel közvetlenül gyakorolnak üdvös befolyást a népre, ama rút szokások, melyek ma a választásoknál már nagyon elharapóztak, úgy el fognak tűnni egyházi életünkéből, mint a hóharmat az első napsugártól.

Munka vár tehát itt is lelkészeinkre és pedig nem könnyű munka, melynél egyedül saját erjűnkre vannak utalva. Mert az is bizonyos és egy józan gondolkodó se

vonta kétségbe, hogy lelkészeink anyagi helyzetén javítani elkerülhetlenül szükséges. Ilyen körülmények közt szinte elképzelhetlen, hogy valaki azt állítsa a választás hiveiről, miszerint ezek ellenségei a pap haladásának, nem akarják, hogy helyzetén javítani igyekezzenek, hanem azt követelik tőle, hogy a „szabad választás kinövéseibe muhamedán fatalismussal belenyugodjék; Farkas Géza ezt maga se hiheti felőlünk.

Ellenkezőleg azt óhajtjuk, hogy lelkészeink napról napra tanulva tökéletesítsék magukat buzgóságban, apostoli lelkületben s mindazon tudományokban, melyek hivatásuk lelkiismeretes betöltéséhez szükségesek s tekintve véve a mai körülményeket olynemű újítások helyett, melyek néptünkre csak elidegenítő befolyást gyakorolhatnak, igyekezzenek azt részükre meghódítani szentül meggyőződve arról, hogy e nép nem lesz hálátlan irántuk, kik őt az Isten oltárához, honnan eltévelyedett, visszavezérelték, nem hagyja szenvedni azokat, a kiktől tudja, hogy elvesztett, de visszanyert mennyországát Isten után egyedül az ő érdemüknek köszönheti. Ceterum censeo: Keressétek először Isten országát és mindennek megadatnak néktek.

Sass János.

BELFÖLD.

A budapesti országos protestáns árvaegylet választmányának, az egylet 1895. évi április hó 29. napján tartott közgyűléséhez beadott jelentése. (Vége.)

Hogy milyen arányban emelkedtek költségeink az egyes kiadási tételeknél, annak tanulságára szolgáljon a következő összeállítás:

	1884.	1894.
Az árvaházi személyzet költsége volt	1520	3847
Vegyes költségek	712	1535
Élelmezés	6189	8483
Ruházat	2031	2894
Fűtés	300	409
Iskolai kiadás	156	707
Tisztaság, egészség	966	1283
Épületfentartás	583	1240

Egyletünk fennállását és felvirágzását jótékony emberbarátok nagylelkű adományainak köszönhetjük s midőn róluk hálával emlékezünk meg, egyúttal kötelességünknek tartjuk az adományozók névsorát összeállítani és évi jelentéseinkben azokat megörökíteni, hogy azokról, a kik egyletünk érdekében anyagi áldozatokat hoztak, az utókor is ismerje és egyúttal buzdításul szolgáljon azoknak is, a kik egyletünket jövőre támogatni óhajtják s tudják, hogy egyletünk azokat, a kik az ő fejlődését előmozdítják, soha sem feledi el.

E névsort korábbi évi jelentéseinkből ez idén először állítottuk össze, nem lehetetlen tehát, hogy abba hibák is csuszta be, miért is felkérjük azokat, a kik ilyen hibákat észrevesznek, hogy észrevételeiket velünk közölni sziveskedjenek.

Itt kell megemlítenünk, hogy néhai Zámory Kálmán végrendelete a boldogult rokonajnak egy része által perrel

támadtatván meg, az egyletünk javára tett 50.000 frtos alapítvány ez ideig még kifizetés alá nem került.

Folyó évi költségek elírászatunk jelentésünk külön mellékletét képezi, melynek jóváhagyását kérjük. E szerint

bevételeink	23.070 frtot
kiadásaink	23.200 frtot
tennének és így	150 frt

hiány mutatkozik.

Jövedelmeink fokozása czéljából elhatároztuk, hogy a néhai doctor Wagner János alapítványához tartozó Hunyadi-tér 11. sz. alatti ház telkének üresen álló hátulso részét kiépítjük, mi által jelenleg üresen álló ezen telkünk is jövedelmezővé válna és az épületbe fektendő tőke egyletünk részére a mai elhelyezésnél magasabb kamatozást biztosítana. Az építkezés mintegy 35.000 frt tökéit igényelne, a melyet a Wagner János alapot képező értékpapírok megfelelő mennyiségének eladása által fedeznénk.

Kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy ezen indítványunkat elfogadni és a tervezett házépítést helybenhagyni méltóztassék.

Egy másik fontos intézkedésünkhöz ugyancsak a tisztelt közgyűlés jóváhagyását kérjük. A mint ugyanis már a múlt évben volt szerencsénk jelenteni, jelenlegi árvaházunk megváltása iránt Budapest székes-főváros tanácsával tárgyalásokat folytattunk, a mely azonban mindez ideig eredményre nem vezetett, reményünk van azonban, hogy előbb-utóbb eredményre fog vezetni.

Mindinkább a megvalósulás stádiumába megy tehát át egy új árvaház építésének kérdése. Feltartóztathatlanul utal bennünket erre azon körülmény, hogy árváink szaporodó létszámának befogadására jelenlegi árvaházunk nem elég nagy. Erre való tekintettel a Városmajorban fekvő s a budai 358. sz. tjkvben 7040. hrsz. a. felvett, $4175\frac{3}{10}$ □-öl kiterjedésű telket Varádsy Lipót és nejétől 29.500 frton, az ezzel szomszédos, de előnyösebb fekvésű s a 9804. sz. tkvi betétben

$$A + \left(\frac{7041-7043}{a_1}\right), \left(\frac{7041-7043}{a_2}\right), \left(\frac{7041-7043}{a_3}\right) \text{ és } \left(\frac{7041-7043}{a_4}\right)$$

helyrajzi számú, $1325\frac{7}{10}$ □-öl kiterjedésű telket □-ölenkénti 13 frton vagyis 17,234 frt 10 krért Dubraviczky Elektől megvettük s most arra kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a hozzájárulásától feltételezetten kötött adásvételi szerződéseket jóváhagyni méltóztassék. E két telek kiegészíti egymást, együtt 5501 □-öl kiterjedéssel bir s vételáruk 46,734 frt 10 krt teszen, a mely összeg azonban emelkedni fog azért, mert a megvásárolt telkek még ezután fognak szabályoztatni s a szabályozás következtében ahhoz egyes szomszédos terjedékeket is meg kell szerezni, ellenben később a telkekbe fektetendő összeg csökkenni fog, a mennyiben a terület azon részét, a mely új árvaházunk czéljaira nem lesz szükséges, értékesíteni fogjuk.

A Városmajorban azért választottunk telket új árvaházunk számára, mivel ottan egyrészt az egészségi viszonyok igen kedvezők, mit folytonos fejlődésben levő árvagyermekainknél elsősorban kell figyelembe venni. A mellett a telkek ára a város egyéb területéhez viszonyítva, aránylag még leg-

olcsóbb. Közlekedési szempontból sem lehet kifogást tenni a telek fekvése ellen, a mennyiben eddig is a lóvonatú vasúttal könnyen hozzáférhető volt s még inkább az lesz a legközelebbi jövőben létesítendő budai villamos vasúttal.

E telekvásárlást tovább nem halaszthattuk, mivel az árak azon tájon rohamosan emelkednek. Meg kellett tennünk az elhatározó lépést annak daczára, hogy jelenlegi árvaházunk megváltása iránt a székes főváros közönségével megegyezésre még nem jutottunk, mert ha a kínálkozó alkalmat most elszalasztjuk, kérdés, hogy pár év múlva nem kellett volna-e új árvaházunkkal a városból sokkal kijebb menni, vagy a megvett telekért kétszeres árt fizetni.

Ezek után arra kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy jelentésünket tudomásul venni, a számvizsgáló bizottság javaslatához képest részünkre a felmentvényt megadni és egyúttal két nő választmányi tagot és három számvizsgáló bizottsági tagot, a kiknek eddigi fáradozásaikért köszönetünk nyilváníttjuk, választani méltóztassék.

Mindenható atyánkhöz pedig buzgó fohássszal fordulunk tartsa meg könyörülő szeretetében ezentúl is kised nyáját, a mi árváinkat; nyissa meg részünkre az emberi jótékonyosság forrásait, nekünk pedig adjon erőt fáradozásainkhoz, segítsen meg ezentúl is törekvéseinkben s áldja meg munkálkodásunkat.

A dunántúli evang. leánynevelő-intézetről. A dunántúli evangélikus egyházkerület által felállítani szándékolt leánynevelő-intézet ügyében f. hó 13. Kőszegen bizottsági ülés tartatott. Az intézet helyének megállapítása volt a főtárgy. Ez intézetért Kőszeg és Felső-Lövő versenyeztek áldozatkészségben. Kőszeg felajánlott — bele értve a nemes város nagylelkű adományát — közel huszezer forint értékűt, Felső-Lövő tizenháromezer forintot meghaladó áldozatot, mindegyik ajánlat helyhez, illetve tehát Kőszegé Kőszeghez, Felső-Lövőé Felső-Lövőhöz lévén kötve. A bizottság Kőszeg mellett foglalt állást. Mert bár elismeréssel és köszönettel vette tudomásul Lövőnek áldozatkészségét, bár figyelmét nem kerülhette ki azon körülmény, hogy Lövőn 3—4000 frtért 6—7 holdnyi terület, ideális szépségű, állott volna rendelkezésére, míg ellenben Kőszeg városában csak 1200 ölnyi alkalmas területet lehetett felfedezni, ölenként 8 frtnyi vételárért; még sem zárkozhatott el a bizottság azon előnyök elől, melyek a leánynevelésre okvetlenül hárarnak, ha az intézet nem egy, a világtól félreeső falusi községben állittatik fel, hanem vasuti távirdai állomással biró városban, és mely előnyök abból is származnak, hogy Kőszegen az evangélikus egyházkerületi intézet közvetlen az evangélikus templom és tanintézet szomszédságába kerül, úgy szólván a parochiális épületekkel összefüggő egészet képez; nem kicsinyelhetette a bizottság azon tetemesebb áldozatot sem, melyet Kőszeg felajánlott Lövő ellenében és a melyért alkalmilag akár a beltelket lehet vétel útján megnagyobbítani, akár közel a városban kis kertet szerezni; és főképp nyomosan esett latba Kőszegnek azon ajánlata, hogy $4\frac{1}{2}$ % tóllira kész az egyházkerületnek 50 ezer forintot hosszabb időre kölcsön adni építési czélokra.

A községi egyházközség megkerestetett, hogy a f. é. egyházkerületi közgyűlés előtti napon tartandó ujjabb bizottsági ülésre terjeszse be mind ezen nyilatkozatait és határozatait szabályszerű okmány formájában; adja meg a

szolgalmi jogot arra, hogy az intézet szárnyának ablakait a parochialis udvar felé lehessen csinálni, és formálázza kívánalmait, melyeket hangsúlyozott a kerületi gyűlésen, hogy t. i. a község által hozott áldozatok fejében érdekei figyelembe vétessenek. E tekintetben a kőszegi evangélikus egyházközség kötelékében álló szülők leányainak tandíj kérdése szolgáltatott némi eszmecserére alkalmat. Minthogy magok a kőszegi urak, kik jelen voltak, nem valának egy értelemben egymás közt, elvégre is vissza kellett származtatni e kérdést a kőszegi gyülekezethez. Ez azonban nem fog a leánynevelő intézet felállítására elé elvárhatatlan akadályt gördíteni. Az egyházkerület meg fogja gondolni, hogy minden intézetben az „alapítók“ bizonyos jogokat szoktak magoknak kikötni s gyakorolni; a kőszegi egyházközség nem fogja elfelejteni, (a mint meg is mondatott neki), hogy alapítványaiért ne követeljen oly nagy engedményeket, melyek az alapítvány kamatait majdnem felülmulják. Az egyházkerület nem fogja a „bejárókra“ nézve a tandíjat annyira felemelni, hogy a túl magas tandíj által leányainkat az intézet iskolájából kiszorítsa és a másik leányiskolába terelje, mely nem az evangélikus egyház vezetése alatt áll; a kőszegi evangélikus szülők meg fogják érteni, mily nagy becses dolog az, ha leányaikat evangélikus szellemben vezetett iskolában taníthatják és nem fognak vonakodni ezért a nagy becsü dologért ellenszolgáltatás megajánlásától, az az a kőszegi felső népiskolánál divó tandíjtól eltérő, némileg magasabb öszeg megfizetésétől.

Ezen reményben a bizottság megállapította a szükséges termek s egyéb hajlékok számát, méreteit, és megbizta Müller műépítész urat, hogy ennek tekintetbe vételével 100 belakó növendék befogadására alkalmas épület felállítására tervet és költségelőirányzatot készítsen és oly időben terjeszse be a szinte most megválasztott albizottság elé, hogy az albizottság azt megvizsgálhassa és a f. é. kerületi gyűlés előtti napon tartandó újabb bizottsági ülés felülvizsgálata alá bocsáthassa. Befejezésül kuriosumként megemlítem, hogy valamely gyűlésben valami néppárti reverendás fiatal uracska egyhangu helyeslés mellett kinyilatkoztatta, — úgy értvén ezt, hogy egymaga helyeselte nyilatkozatát, mely szerint attól fél, hogy a leánynevelő intézet Kőszegen germanisálni fog. — O beata simplicitas!

Kabold 1895. június 19. Nagytiszteletű szerkesztő úr! Kaboldon az égi háború, felhőszakadás s árviz június 12-ikén csakugyan ismétlődött, de derék pozsonyi pionnir századunk éhezve s virrasztva, éjjel nappal, sőt életre-halálra dolgozott s derékig, sőt nyakig vízben fáradzott s nem engedett, míg kétszer megrongált uj gátját helyre nem állította, hogy mezővárosunk megrémült lakosságával végkép el ne pusztuljon!

Méltóságos Simon Ödön főispán és nagytiszteletű Renner Henrik, esperes urunk, jun. 12-én a vészbizottság jelentését s kérését tudtul vévén, Otto főherczeg úr, ő cs. és k. Fensége segítségével, illetőleg közbenjárásával kieszközölték, hogy Frigyes főherczeg és tábornaszernagy úr, ő cs. és k. Fensége, oly kegyelmes volt, még egy század katonát azonnal küldeni segítségünkre, hogy a legszükségesebb munkát legalább részben végezzék! Azóta számos nép itt a vész színhelyén megfordult s nem is üres vagy tunya kézzel. A szomszéd helységek lakói szerszámmal s

fuvarral siettek a tömérdek sárt s iszapot a házakból eltávolítani! Esperességünk érdemes gyülekezetei pedig azóta egytől egyig versenyeztek, hogy kegyadományaikkal nyomorunkon segítsenek! A csávaiak, harkaiak és soproniak után az ágfalva-bánfalviak, petőfalva-borbolyaiak, locsmándiak, balfiak, rusztiak, medgyesiek már másodizben hoztak pénzt s több szekérrel mindenféle eleség s ruhaneműt; utóbbit a vészbizottság már most osztotta szét, a pénzt azonban csak később adja a szerencsétleneknek! Nagytiszteletű Renner Henrik úr, fáradhatlan s erélyes esperesünk s neje szül. Töppler Amália úrhölgy, ő Nagysága Nt. Scholz ágfalvi-, Frank petőfalvi-, Breyer medgyesi lelkész urak, utóbbi is kedves nejével, szül. Nagy Irma úrhölgygyel, Kappel és Kicker tanító, számos bíró és gondnok urak s számos női személyzet személyesen tiszteltek s győződtek meg bajunk nagyságáról!

Nem tudjuk eléggé meghálálni nagytiszteletű esperes úr mélyen belátó s alaposan segíteni akaró azon atyai fáradozását, melylyel fizetésektelen vízkárosultjainak ez évi egyházi és iskolai tartozásait könyöradományok gyűjtése által törleszteni törekszik, valamint a fenkölt lelkű lelkész urak s nemes szívű lelkésznők, a lelkes tanító s buzgó gondnok urak s hívek szives részvétét!

A legnagyobb hálával s tisztelettel kell adóznunk Freyler Henrika kisasszony ő Nagyságának páratlan jószívűségéért s Woche Jenő erdőgondnok úr határtalan vendégszereteteért, melylyel a katonatiszt urak fáradalmi után azok szórakozásáról is gondoskodtak, hogy uri s egyéb rangú vendégeinket legszivesebben fogadták s hogy a vészbizottság munkáját oly tapintatosan s részrehajlatlanul vezették, hogy az naponként Kaboldon 427 keresztyének és 370 zsidónak, Felső-Péterfalván pedig 150 keresztyének (többnyire ev.) adott eleséget, ruhát, sat.

Hálára méltó, hogy Hirth Emil úrhölgy ő Nagysága, az utcán jövő-menő sokaság kegyfillérjeit személyesen gyűjtögette s hogy Huber főerdész úr kedves nejével együtt is oly szivesen közreműködött!

Kár, hogy a derék katonaság már jun. 19-én reggel 4 óraker távozott, dicső mentő s tisztító munkásságát félbeszakítván! Megérdemli elismerésünk elhervadhatlan koszoruját! Kabold s Felső-Péterfalu, szerencsétlen egyházközségeinkre a legtöbb munka és gond, a legnagyobb erőmegfeszítés, nélkülözés és önmegtágadás napjai majd csak ezután következnek! De nem csüggedünk! Mert élnek még azon testvéreink s kivált hittestvéreink, kik most itt az éhezőnek megszegték kenyereiket és a szegény bujdosókat bevitték házukba; mikor meztelent láttak, megruházták: óh azok ezentul sem rejtik el magukat testük előtt! Él pedig mindenek felett az, ki „mi atyánk“, ki majd ezután is, ha minden fáradozásunk semmit sem fogna, meghallgat, ha szívből esedezünk: „a mi mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma!“ — —

Pénzbevételéről s kiadásairól vészbizottságunk majd beszámol a nyilvánosságnak!

Pieler Máttyás,
kaboldi ev. lelkész.

VEGYESEK.

— **Felhívás előfizetésre.** Negyed- és fél-éves előfizetőinket tisztelettel kérjük, szivesked-

jenek előfizetéseiket mielőbb megújítani. E czélból mellékeljük az utalványlapokat mindazoknak, akik akár hátralékban vannak, akár eddig is olvasóink közé tartoztak. **Szerkesztőség.**

— Felhívás Magyarország tanítói és tanári egyesületeihez, testületeihez és a tanítás és nevelés ügye iránt érdeklődő többi honpolgárokhoz! Magyarország tanárai, tanítói, miként ismeretes, a millennium alkalmából nagy kongresszust tartanak, melyen megvitatják a tanítás- és nevelésügy minden fontosabb tételeit. A kongresszus szervezetét a kongresszusi „Értesítő” révén minden tanítóegyesületnek az alulírott elnökség már megküldötte. E szervezetből kitűnik, hogy a kongresszus vezetősége minő mértékben számít a testületek és egyesek közreműködésére. Ezuttal azzal a kéréssel fordulunk hazánknak minden egyes, a tanítás és nevelés ügye iránt érdeklődő polgárhoz, hogy a kongresszusban a maga módja szerint vegyen részt. Felkérjük az egyesületeket, testületeket a maguk összességében és minden egyes tagjukat külön, hogy a mennyiben egyes tételek tárgyalását akár valamelyik szakosztályi, akár az összesülésen kívánatosnak tartják, sziveskedjenek az előadó nevének, állásának és lakóhelyének pontos megjelölésével az alulírott elnökséghez (főtktkári hivatal: Budapest, József-körút 85.) f. é. szeptember hó végeig bejelenteni. Megjegyezzük, hogy az így beküldött tételeket a rendező bizottság a kongresszus szervezetében megállapított szakosztályok szerint csoportosítja, és a mennyiben a rendelkezésére álló idő engedi, tárgyalásukat a kongresszusra kitűzi, amiről az elnöki bizottság részéről felkérendő előadók még december hó folyamán azzal a felkéréssel fognak értesíttetni, hogy előadásuknak rövid kivonatát esetleges határozati javaslatokat 1895. évi február hó végeig okvetetlenül bejelentésük, hogy a tárgyalás sorrendjét az elnökség pontosan megállapíthassa. Felkérjük továbbá az alkalommal is Magyarország tanítóit, tanárait általában a neveléssel foglalkozó s a nevelés ügye iránt érdeklődő honpolgárait egyenként, hogy a kongresszus tagjaiul a 2 frt tagsági díj beküldése által Mauritz Rezső főreáliskolai igazgató úrnál (Budapest, VI. ker. főreáliskola, Lovag-utca 18.) minél előbb jelentkezni sziveskedjenek. Teljes bizalommal fordulunk tisztelt kartársainkhoz, a tanítókhoz és tanárokhoz, mert tudjuk, hogy mindenki át van hatva attól a tudattól, hogy a jövő ezredév legbiztosabb alapját rakjuk meg akkor, mikor hazánk ifjúságának neveléséről és oktatásáról a nagy nemzeti ünnep alkalmából elmélkedünk. Hiszszük és reméljük, hogy mindenki meghozza azt a szellemi és részben anyagi áldozatot, amelylyel a kongresszuson való aktív részvétel jár, meghozza hazánk legszentebb ügye: a tanítás és nevelés érdekében. Budapest. 1895. június 14-én. A II. Országos és Egyetemes Tanügyi Kongresszus rendező bizottsága nevében: Dr. Heinrich Gusztáv, elnök. Nagy László, titkár.

— Jótékony alapítvány. Herrmann Gusztáv, Lőcsének nagy jötevője megemlékezett szülővárosának, Besztercebányának, evang. középiskolájáról, melynek ő is növendéke volt. Ugyanis a tanárok fizetésének javára 10.000 frtnyi alapítványt tett.

— Az eperjesi evang. theol. ifjúság belmissiói egylete a folyó tanévén át két rendez. egy. rendkívüli gyűlést és tizenegy összejövetelt tartott, mely utóbbiakon felolvasással és egyes belmissió kérdések megbeszélésével szolgálták a szent ügyet. Tizenhat gyermekistentiszteleten a belmissiói ügy gyakorlati alkalmazását léptették életbe. A tanári kar felolvasásaival buzdítólag járt elől és Simkó Endre tanár vezetése alatt előadott zene és énekművek emelték az összejövetelek érdekességét. Az egylet összeköttetésbe lépett a külföld nevezetesebb belmissiói egyleteivel és intézeteivel. Az egylet szükségletére nemcsak a

tagok adakoztak, hanem a tiszai kerületi elnökség is 25 frrtal segélyezte.

— Az orosházi egyház a vásárhelyi és földvári határ elvesztésével megrendült pénzügyei miatt iskoláinak segélyezése, esetleg a polgári községnek való átadása tárgyában mozgalmat indított meg. Szomorú, hogy ezen virágzó gyülekezet ily lépésre volt kénytelen magát elhatározni, de hisszük, hogy segélyezés esetén ismét vissza fogja állítani az egyensúlyt és iskolái megmaradnak az egyház veteményes kertjének.

— Késmárk. Mintegy a fentebbinek ellenképe a késmárki egyházban megindult mozgalom, melyről Késmárról értesülünk. Ezen egyház presbyteriuma ugyanis leány-polgári iskolát akar felállítani, a mint azt f. h. 26-án tartott presbyteriumi gyűlésén elhatározta. Leányainknak valóságos irányban való neveltetése egyházunknak igen fontos kérdése. Természetes, hogy minden ilyen irányú törekvés örömmel tölti el lelkünket és forró óhajátunk, hogy Isten áldása lebegjen a késmárkiak igyekezetén is.

— Gyászbeset. Toperczer Odón, a szepes-váraljai egyház felügyelője június hó 14-én 53 éves korában elhunyt s 16-án temettetett el.

— Gyászistentisztelet. Mint nekünk Bulkeszről írják, pünkösöd első napján nagy szerencsétlenség történt a falu közelében. Negyvenhat környékbeli munkásember csolnokban ment haza a bocsini czeméntgyárból, hogy az ünnepet családjuk körében tölthessék. A csolnak felborult és a bennlevők közül 8-an, többnyire ág. hitv. evang. férfiak belevesztek a Dunába. Hármuk bulkeszi egyháztag volt: Gerharel Péter, Jung Péter és Schütz Fülöp. A nyolcz holttest mintegy nyolcz nap mulva került a földszinre Csereviz környékén, a hol az odaváló gör. kath. pap el is temette őket. A három bulkeszi halottnak atyafisága azonban evangélikus módra is meg akarta ülni emlékezetüket s fölkérték Kottler Otto, bulkeszi lelkész urat, hogy tartson emlékeztükre gyászistentiszteletet. A gyászünnepe f. hó 23-án tartották meg s a bulkeszi templom zsufolásig megtelt az alkalomra hívekkel. Kottler lelkész úr magas szárnyalású és megragadó beszédben emlékezett meg a nagy szerencsétlenségről és három elpusztult hívéről s szavai rendkívül mély benyomást tettek nemcsak a szerencsétlenek atyafiságára, hanem az egész gyülekezetre is.

— 56. éves papi s 50. éves házassági jubileum. Rőcsey János a fencsali ev. egyház agg lelkésze e hó 17-én tartá meg kedves nejével szül. Zima Borbálával 56 éves papi s 50 éves házassági jubileumát a legszűkebb családi körben. A mai divatos ünneplések korában, midőn a legtöbb ember 25, sőt 10 évi hivataloskodásának az évfordulóját is nagy garral ünnepli, mindenesetre feltűnő, s az ő szerény lelkűségére mutat, hogy ő ezelőtt 6 évvel az 50 éves papságának a jubileumát nem tartá meg s arról még a lelkészársai is csak alig vettek tudomást. Igy volt ez most az 50 éves házassági örömnünnepe alkalmával is. Alig tudta valaki, hogy mi készül Fencsalban. Ünnepeyre nem számított maga az agg jubiláns pár sem; hanem a pár nap mulva megtartott népszkolai vizsga alkalmával — mely nap ott mindig ünnepszámba megy — szándékozott a ritka ünnepe megtartani a család tisztelői és barátai körében. De 17-kén korán reggel váratlanul mind megjelentek a jubiláns pár gyermekei a messze távolból. István, a dobsinai polgári iskola igazgatója, Dániel, a rima-muránvölgyi vasgyárak hivatalnokja, s leányuk Selmezy Sándorné Balassa-Gyarmatról. Csakhamar megjelent a helybeli tanító vezetése mellett az egyház presbyteriuma is, s az egyház nevében szívből üdvözlé a mindenki által tisztelve szeretett agg lelkész párt. Majd a templomba az Isten házába mentek be, a hol az erre előlegesen fölkért szomszédos h. vécei ev. egyház derék ifjú lelkésze, Kovács Andor üdvözlé s áldá meg egy meghatározó szép beszéd kíséretében az agg jubiláns párt szerető gyermekeik s az egyház híveinek a jelenlétében. Délután

pedig egész véletlenül érkeztek meg az esperességi látogatók: Radványi István, kir. tanácsos és esp. felügyelő, Farbaky József, főesperes és Nemes Károly esp. főjegyző urak, a kik őket az esperesség nevében hasonlóképp szívből üdvözölték. 22-kén pedig a fancsali vizsga alkalmával az ab. szántói lelkész üdvözlé őket a dekanátus nevében. Ekkor már megjelentek a jubilans pár számos tisztelői és barátai is: Kovács, baktai ref. lelkész, Vécsey János, csecei földbirtokos és Gál Lajos devecseri tisztartó a családjakkal, Kovács h. vécei és Czékus, ab. szántói ev. lelkészek; Fidler Sándor, tályai és Láng Lajos, devecseri tanítók; Nemes László Ab. Szántóról stb. Az ebédre Onody, fancsali tisztartó hívta meg az összes vendégeket, a ki ez alkalommal a jubilánssal együttesen tartá meg neve napját s ebéd alatt megereidtek a toasztok s a legvidámabb hangulatban ünnepeltük a kettős névnapot s tartottuk meg utólag az 50 éves házassági jubileumot. Legyen szabad e helyen is még egyszer szívből üdvözölni a köztisztelőnek és szeretetnek örvendő agg házaspárt, kívánva, hogy az a derült vidám kedély, a mely eddig az életben hű kísérőjük volt, maradjon meg velök továbbra is s éltesse őket még a kegyelemnek Istene hosszú ideig erőben és egészségben szeretett családjuk, az egyház és a társadalom javára!

Egy jelenvolt.

PÁLYÁZATOK.

A dunántuli ág. hitv. ev. egyházkerület soproni főiskolájának bölcsészeti-theologiai intézetén betöltendő történeti-theologiai tanszékre pályázat hirdettetik.

E tanszékkel az egyháztörténet, dogmatörténet és bölcsészettörténet előadása s a főiskolai főgymnasium néhány osztályában a vallástan tanítása van egybekötve. A bölcsészettörténet előadásáról azonban a jövő tanévre gondoskodva van.

A tanszék segédtanárral töltetik be, egyelőre egy próbaévre 1000 frt. fizetéssel. A megválasztott a próbaév sikeres eltöltése után segédtanári minőségében véglegesítettik 1000 frt. fizetés és 200 frt. lakbérrel; a véglegesítéstől számított két év múlva pedig, ha ez idő alatt a theol. tanári oklevelet megszerezte, a rendes tanári fizetés élvezetében lép (1300 frt. fizetés, 300 frt. lakbér és 100 frt. ötdéves pótlék). A bölcsészeti-theol. intézetnek saját rendezett nyugdíjintézete van, melynek a megválasztott köteles és jogosult tagja. Az ötdéves pótlék- és a nyugdíj-igény idejébe a segéd-tanári minőségben töltött évek is beszámíthatnak.

Ez állásra magyar honpolgári joggal bíró, ág. hitv. ev. tanárok és lelkészek, illetőleg tanár- és lelkész-jelöltek pályázhatnak. A folyamodványok a kellő okmányokkal, nevezetesen a történeti-theologiai képzettséget igazoló bizonyítványokkal felszerelve s a dunántuli ág. hitv. ev. egyházkerület főiskolai nagy bizottmányához intézve, f. év. július hó 20-ig a soproni bölcsészeti-theol. intézet igazgatóságához Sopronba küldendők.

Sopron, 1895. június 19-én.

Takáts Dénes,
főisk. felügyelő.

A besztercebányai ág. hitv. ev. gymnasiumon betöltendő két rendes tanári állásra, melyek egyikével a latin és magyar nyelv, másikával a történelem és magyar nyelv (vagy magyar helyett a latin nyelv) tanítása van egybekötve, pályázat hirdettetik. Javalmazás 900 frt. fizetés és 100 frt. lakáspénz. Okleveles

pályázók hiányában nem okleveles egyének helyettes tanárokkul választatnak s 800 frt. fizetésben részesülnek. Az országos nyugdíjintézetbe belépését az iskola bejelentette.

A megválasztott egyén állását f. é. szeptember 1-én tartozik elfoglalni. Az egyházi közgyűléshez intézett és kellően felszerelt folyamodványok július hó 15-ig a gymnasium igazgatójához küldendők, ki megkeresés esetén bővebb fölvilágosítással is szolgál.

Besztercebányán, 1895. június 21.

Burkovszky Kálmán,
gymnas. felügyelő.

Az aszói ág. hitv. evang. gymnasium igazgatósága a jövő 1895—96. tanévvel betöltendő következő rendes tanári tanszékekre hirdet pályázatot:

1. magyar—latin
2. latin—német
3. természetrajz—földrajz.

E tanári állások mindenikével 1000 frt. fizetés, lakás, két öl failletmény és nyugdíj-jogosultsággal van egybekötve. — Okleveles pályázók hiányában helyettes tanár javadalmazása: 750 frt. fizetés és lakás.

Pályázók kellően felszerelt folyamodványukat a mélt. és nagytisztelendő elnökséghez címezve f. évi július hó 15-ig az igazgatósághoz küldjék be.

Aszód, 1895. június hó 20-án.

Az igazgatóság.

Losonc-apátfalusi leányegyház tanítói állomásának jövedelme, tisztességes lakáson és kerten kívül 300 frt. Folyamodva van, hogy az állam 400 frtra egészítse ki az összeget, vagy hogy az iskolát államivá tegye. A képesítési s egyéb okmányok a pályázók részéről a losoncz-i lelkészi hivatalhoz intézendők.

A szarvasi ág. ev. főgymnasiumnál két tanári állás betöltendő. Nevezetesen:

1. a német-magyar nyelvi és
2. a magyar-történet-földrajzi tanszék.

Mindkét tanszékre alkalmazott évi díja 800 forint. Oklevéllel bíró pályázók próbaév után rátermettség esetén rendes tanárokkul előlépnek, — illetve kilátással bírnak arra, hogy a fentartó őket ilyenekül megválasztja. Ez esetben a közel jövőben remélt állandó állami segély életbeléptével a vidéki állami főgymnasiumok rendes tanárai-val egyenlő évi díjazásban fognak részesülni.

Mindkét állásra első helyen ág. hitv. ev. tanárok vagy tanárjelöltek pályázhatnak; ezek hiányában azonban ev. ref. vallásuk is alkalmazhatók.

A pályázók kellő okmányokkal felszerelt kérvényeiket a főgymnásiumi tanács elnökségéhez f. é. július 15-ig terjesztik be s meghívás esetén a munkakört f. é. szeptember 1-jén elfoglalni tartoznak.

Szarvason, 1895. június 19-én.

Neumann Jenő,
tanácsjegyző,

Achim Ádám,
tanácselnök, egyuttal
a fentartó békési ág. evang.
Egyházmegye esperese.

A késmárki ág. hitv. ev. ker. Lyceumnál üresedésben levő classica-philologiai tanszékre ezennel pályázat iratnak ki.

A megválasztandó tanár szaktárgyain kívül a magyar nyelvet is köteles tanítani. A rendes tanár fizetése 1000 frt és 200 frt lakbér, havi részletekben előre kifizetve; azonkívül 50 frtnyi ötdéves pótlék, mely 300 frtnál magasabbra nem emelkedhetik.

Okleveles tanár hiányában az állás helyettes tanár által fog betöltetni, kinek fizetése évi 800 frt.

A pályázni kívánó ág. hitv. vagy ev. ref. tanférfiak kellően felszerelt folyamodványukat f. é. július hó 21-ig nyújtásuk be Dr. Tátray Gergely lye. felügyelő urnál.

A késmárki ág. hitv. ev. ker. Lyceum felügyelősege.